

Abdulkadir Yıldız

Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

YARGININ TARAFSIZLIĞI

onikilevha

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VII
KISALTMALAR	XIII
GİRİŞ	1

Birinci Bölüm

YARGI KAVRAMI ve

YARGININ TARAFSIZLIĞI

I. YARGI KAVRAMI	5
A. YARGI FONKSİYONU.....	5
B. YARGI ORGANI.....	12
II. YARGININ TARAFSIZLIĞI	18
A. GENEL OLARAK	18
B. HUKUK GÜVENLİĞİ ve TARAFSIZLIK	32
1. Genel Olarak.....	32
2. Belirlilik İlkesi ve Tarafsızlık	37
C. YARGININ TARAFSIZLIĞININ POZİTİF HUKUKTAKİ TEMELİ	38
1. Uluslararası Boyutta	38
a. Birleşmiş Milletler.....	38
b. Avrupa Konseyi.....	40
(1) Genel Olarak.....	40
(2) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İctihadı.....	42
c. Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı.....	46
2. Ulusal Boyutta.....	47

a.	Anayasal Düzenleme ve Anayasa Mahkemesi İctihadı	47
b.	Kanuni Düzenleme ve Yargı Etiği İlkeleri	51
D.	ANGLO-SAKSON HUKUK SİSTEMİ ve KITA AVRUPASI HUKUK SİSTEMİNDE TARAFSIZLIK	52

İkinci Bölüm
YARGININ TARAFSIZLIĞININ
TARİHÎ GELİŞİMİ

I.	YARGININ TARAFSIZLIĞININ BATIDAKİ GELİŞİMİ.....	62
A.	ESKİ YUNAN ve ROMA DÖNEMİ.....	62
B.	İNGİLTERE	66
C.	FRANSA	71
D.	AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ.....	73
II.	YARGININ TARAFSIZLIĞININ ÜLKEMİZDEKİ GELİŞİMİ ...	76
A.	İSLAM'DA DEVLET TEŞKİLATI VE YARGI ORGANI	77
B.	OSMANLI DEVLETİ'NDE YARGININ TARAFSIZLIĞI	82
1.	Klasik Dönem.....	82
2.	Tanzimat Dönemi ve Kanun-i Esasi Düzenlemesi	93
3.	Cumhuriyet Döneminde Yargının Tarafsızlığı.....	99
a.	1924 Anayasası Dönemi	99
b.	1961 Anayasası Dönemi.....	104

Üçüncü Bölüm
YARGININ TARAFSIZLIĞININ
TEMEL ARAÇLARI

I.	YARGININ BAĞIMSIZLIĞI.....	116
A.	YARGININ BAĞIMSIZLIĞININ GÜÇLER AYRILIĞI TEORİSİYLE İLİŞKİSİ.....	123
B.	YARGININ YÜRÜTME ORGANINDAN BAĞIMSIZLIĞI	130

---

1. Genel Olarak.....	130
2. Cumhurbaşkanlığı Sisteminde Yürütme ve Yargı İlişkisi ...	135
C. YARGININ YASAMA ORGANINDAN BAĞIMSIZLIĞI....	139
D. YARGININ İÇ BAĞIMSIZLIĞI.....	143
E. YARGININ DİĞER GÜÇLERDEN ve ÜÇÜNCÜ KİŞİLERDEN BAĞIMSIZLIĞI.....	147
1. Genel Olarak.....	147
2. Yargının Tarafsızlığının İfade Özgürlüğü ile İlişkisi	149
II. HÂKİMLERİN ATANMASI ve TERFİİ.....	153
A. HÂKİMLERİN ATANMASI.....	153
1. Genel Olarak.....	153
2. Yargı Yüksek Kurulları.....	157
3. Hâkimler ve Savcılar Kurulu	159
a. 6771 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklerden Önce....	160
b. 6771 Sayılı Kanunla Yapılan Değişikliklerden Sonra....	162
4. Türkiye'de Hâkimlerin Atanması.....	170
B. TERFİ	179
III. HÂKİM TEMİNATLARI.....	183
A. GENEL OLARAK HÂKİM TEMİNATI	183
B. HÂKİMLERİN AZLEDİLEMEMESİ	185
1. Genel Olarak.....	185
2. Türkiye'de Azledilmeme İlkesi ve İstisnaları	187
C. COĞRAFİ TEMİNAT	192
D. MAAŞ TEMİNATI.....	195

Dördüncü Bölüm
YARGININ TARAFSIZLIĞIYLA
İLGİLİ İLKE ve KURUMLAR

I. YARGI ETİĞİ ve TARAFSIZLIK.....	197
------------------------------------	-----

II. ADİL YARGILANMA HAKKININ BİR UNSURU OLARAK TARAFSIZLIK.....	206
A. İNSAN HAKLARININ KORUNMASI AÇISINDAN YARGININ TARAFSIZLIĞI	206
B. DURUŞMALARIN ALENİLİĞİ ve KARARLARIN GEREKÇELİ OLMASI.....	212
III. KANUN ÖNÜNDE EŞİTLİK.....	213
IV. TABİİ HÂKİM İLKESİ.....	217
V. HÂKİMİN ÇEKİNMESİ ve REDDİ.....	221
A. HÂKİMİN ÇEKİNMESİ	221
B. HÂKİMİN REDDİ.....	224
VI. HÂKİMLERİN TEFTİŞİ ve SORUMLULUĞU.....	225
A. HÂKİMLERİN TEFTİŞİ.....	225
B. HÂKİMLERİN SORUMLULUĞU	229
1. Genel Olarak.....	229
2. Türkiye'de Hâkimin Sorumluluğu	233
a. Disiplin Sorumluluğu.....	233
b. Hukuki Sorumluluk.....	238
c. Cezai Sorumluluk.....	242
d. Yüksek Mahkeme Hâkimlerinin Durumu	244

Beşinci Bölüm
YARGININ TARAFSIZLIĞIYLA
İLGİLİ SORUNLAR

I. YARGININ YAPISAL SORUNLARI	253
A. GENEL OLARAK	253
B. NORMATİF DÜZENLEMEDEN KAYNAKLANAN SORUNLAR.....	261
C. HUKUK ZİHNİYETİ ve TARAFSIZLIK KÜLTÜRÜNÜN EKSİKLİĞİ.....	264

II. HÂKİMLERİN NİTELİKLERİ ve HÂKİM ETİĞİ.....	266
A. HÂKİMİN ADALET HİSSİYATI	268
B. HÂKİMİN LİYAKATI.....	271
C. HÂKİMİN MESLEĞE YARAŞIRLIĞI.....	279
D. HÂKİMİN ÇALIŞKANLIĞI VE YARGILAMANIN MAKUL SÜREDE TAMAMLANMASI.....	286
III. YARGININ SİYASALLAŞMASI ve YARGISAL AKTİVİZM	290
A. YARGININ SİYASALLAŞMASI.....	291
B. YARGISAL AKTİVİZM	296
SONUÇ YERİNE.....	305
KAYNAKÇA	309